

## DEBATT

MARIE KARLSSON-TUULA &  
ANNINA H. PERSSON

# Ansökan om företagsrekonstruktion i praxis

MARIE KARLSSON-TUULA är professor i civilrätt vid Högskolan Väst.

ANNINA H. PERSSON är professor i civilrätt med inriktning mot fastighetsrätt på Institutionen för fastigheter och byggande vid KTH.

Den 1 augusti trädde den nya lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion, LFR, i kraft. De första rättsfallen med den nya lagens tillämpning börjar nu komma. Ett av de första fallen gäller ett beslut av Stockholms tingsrätt den 15 augusti 2022 (Mål nr Ä 11774-22). Omständigheterna var följande: Ett bolag som bl.a. utvecklade mjukvara för restauranger att bli digitala, ansökte om företagsrekonstruktion. Omsättningen baserades huvudsakligen på licens- och transaktionsavgifter. Antalet kunder uppgick till ca 240 stycken vilket motsvarade ca 365 restauranger. Bolaget sysselsatte åtta anställda och två konsulter. Fem av de anställda hade dock sagt upp sig. Under åren 2019 och 2020 uppgick bolagets omsättning till ca 1,7 mkr med ett negativt resultat om ca 3,5 mkr årligen. Under år 2021 omsatte bolaget drygt 2,4 mkr med ett negativt resultat om 5,7 mkr. De negativa resultaten berodde på tillväxt och investering av vidareutveckling av plattform. År 2022 beräknades bolaget omsätta ca 3,2 mkr med en preliminär förlust om ca 8 mkr. Bolagets bokföring var ordnad och reviderad utan anmärkning för tiden till och med räkenskapsåret 2021.

Sedan början av år 2019 hade bolaget haft sitt fokus på att digitalisera restauranger. Bolaget hade därefter utvecklats i snabb takt, och det beslutades att aktierna under våren 2022 skulle noteras på Nasdaq First North Growth Market. Massmedial kritik kom dock att riktas mot bolaget, bestående i att bolaget inte skulle följa gällande regelverk med följd att kunderna kunde åläggas kontrollavgifter. Det besked som bolaget tidigare fått om att de digitala expresskassorna skulle omfattas av undantaget i 39 kap. 5 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ändrades av Skatteverket i samband med skrivierna, varefter styrelsen i bolaget beslutade att skjuta upp noteringsprocessen. Noteringsprocessen resulterade i stora extraordinära kostnader som bolaget inte kunde betala. Huvudägarna var inte heller beredda att tillskjuta mer pengar med mindre än att bolaget genomgick en företagsrekonstruktion. Inför ansökan om företagsrekonstruktion hade bolaget tagit fram en likviditetsbudget som utvisade att bolaget genom företagsrekonstruktionen, det därtill knutna betalningsförbudet för gamla skulder och med stöd av den statliga lönegarantin skulle klara kassaflödet under de första tre månaderna. Skulle brist uppkomma i likviditeten under rekonstruktionen var huvudägarna beredda att tillhandahålla finansiering. Diskussioner avseende skulduppgörelse hade inletts och flera av bolagets fordringsägare hade ställt sig positiva till att konvertera sin fordran mot ägande. Tingsrätten avlog dock ansökan om företagsrekonstruktion. Tingsrätten citerade inledningsvis 2 kap. 10 § LFR där förutsättningarna för att besluta om företagsrekonstruktion framgår, nämligen 1. det kan antas att gäldenären inte kan betala sina förfallna skulder eller att en sådan oförmåga inträder inom kort eller att gäldenären i något annat avseende har ekonomiska svårigheter som innebär en risk för insolvens, och 2) det finns grundad anledning att anta att verksamhetens livskraft kan säkras genom rekonstruktionen.

Tingsrätten anförde att av bolagets uppgifter, i förening med ingivna handlingar, följde att bolaget inte kunde betala sina förfallna skulder. Den första förutsättningen för att bevilja företagsrekonstruktion var således uppfylld. Beträffande den andra förutsättning-

en, nämligen bolagets livskraft, kunde det konstateras att bolaget årligen, sedan lång tid tillbaka, hade gjort stora förluster. Under år 2022 beräknades förlusten bli ca 8 mkr, dvs. mer än dubbelt så stor som omsättningen. De negativa resultaten berodde enligt bolaget på tillväxt och den investering som gjorts i vidareutvecklingen av den nya plattformen. Trots att produkten enligt uppgift numera var färdigutvecklad framstod det enligt tingsrättens mening som mycket tveksamt om det fanns förutsättningar för en lyckad rekonstruktion. Den bedömningen grundade tingsrätten främst på vad som framkommit om bolagets historik i fråga om årliga omfattande förluster, de stora skulderna i förhållande till bolagets omsättningstillgångar och den omständigheten att de väntade intäkterna var relativt begränsade. Den kostnadsreduceringsplan som bolaget tagit fram hade inte lämnats in, vilket försvårade möjligheten att bedöma om de besparingar som behöver göras var rimliga. Enligt tingsrätten medförde omständigheterna sammantaget att det inte fanns grundad anledning att anta att verksamhetens livskraft kunde säkras genom företagsrekonstruktionen.

Ett problem som den nya lagstiftningen syftar till att stävja var att den äldre lagen om företagsrekonstruktion (1996:764) ställde upp allt för låga krav på utsikterna för en lyckad rekonstruktion för att få inleda förfarandet. Ett exempel på det är SAAB fallen som inte skulle ha fått den andra ansökan om företagsrekonstruktion beviljad. Uddevalla tingsrätt avslog ansökan och SAAB överklagade till Hovrätten för Västra Sverige (Mål nr Ä 3227/11, Ä 3228/11 och Ä 3229/11), som beviljade företagsrekonstruktion. Samtliga tre bolag försattes sedan i konkurs. Tidigare skulle i princip företagsrekonstruktion alltid inledas om det inte framstod som uteslutet att verksamheten inte kunde rekonstrueras. Enligt den nya lagen får företagsrekonstruktion endast beviljas om det finns grundad anledning att anta att verksamhetens livskraft kan säkras genom rekonstruktionen, det s.k. livskraftstestet. Bedömningen tar sikte på dels förutsättningarna att få till stånd en lyckad företagsrekonstruktion, dels möjligheten för gäldenären att överleva efter rekonstruktionen.

Det ska finnas konkreta omständigheter som talar för att en rekonstruktion i det enskilda fallet har förutsättningar att lyckas. I detta ligger att gäldenären måste ha avsikt och förmåga att fullfölja en företagsrekonstruktion och det är den sökanden som ska visa att det finns grundad anledning att anta att livskraften kan säkras genom rekonstruktionen. Genom att höja kravet för att inleda företagsrekonstruktion kommer en del ansökningar där sannolikheten för en lyckad rekonstruktion är liten falla bort redan i ansökningsstadiet, vilket är aktuellt i det nämnda fallet. I förlängningen bidrar dock det till att höja statusen på rekonstruktionsinstitutet och öka företagets förtroende för förfarandet, liksom de i grunden livskraftiga företagens benägenhet att ansöka om rekonstruktion. Livskraftstestet är enligt vår mening svårt att tillämpa för domstolarna. Det blir någon form av framtidsbedömning som domstolen måste göra av det material som företrädesvis rekonstruktören och gäldenären lägger fram. Domstolen har ingen egen utredningsskyldighet. Vi följer den praxis som kommer med stor nyfikenhet.